Ч. 147 (11.115). Львів, вівторок 5. липня 1927. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Польсько-жидівська „ідилля".

Львів, 4. липня 1927.

Польсько-жидівська „ідилля" завелася між львівським народовим табором і жидами вже давно. Вистане спомянути „славетні" для жидівського населення Львова дні 22., 23. і 24. листопада 1918 р. „Ідилічні" взаємини між обома народами тих часів ввійшли потім у Львові в репертуар гідної наслідування традиції „вшехпольської" університетської молоді. Ця навіяна ендецьким антисемітським вітром молодь не занедбала подбати бодай в мініятурі про рецедиву традиційних жидофільських „геройств". „Слово Польське" твердить у вчорашньому числі (з 3. VII.), що вуличні бійки між ендецькими та жидівськими студентами, які мали місце на перших вулицях Львова вечерами в понеділок, вівторок, дійшли до найвищого напруження в четвер, а далі мабуть у характері спільного повторилися ще й в пятницю, беруть свій початок вправді не в передісторичних часах, але всеж таки в сумерках життя Львова сперед трьох літ. Нещаслива та ґрійка!

Отже ще перед трьома літами, кажуть ендецькі „жидофіли" зі „Сл. Польського", в часі релігійних обходів „Божого Тіла" жидівські студенти образили „найсвятіші почування" польської молоді, „бо... зважилися надіти шапки своєї студентської корпорації. Вшехпольська молодь стала на становищі, що крім поляків ніхто у Львові не сміє носити ніяких корпораційних відзнак ще й до того не польських. Надійні вшехпольські молодці звернули тоді жидівським студентам „делікатно увагу" на те, що вони не мають права користуватися ні своїми шапками ні відзнаками. І з такої приятельської прислуги прийшло до бійки. Наслідки її мали бути такі, що поліція, як твердить „Сл. Польське", порадила жидівським студентам не носити відзнак своїх корпорацій, щоби не ображувати далі благородних почувань народової молоді. Жидівські студенти мали тоді дати зобовязання, що поправляться.

Одначе по трьох літах забули за свій обіт і появилися на вулицях у корпораційних шапках та у відзнаках. Народова молодь вступила в сліди освяченої традиції і звернула тим разом жидівським студентам знов увагу (але відразу палками!) на те, що вони не сміють користуватися своїми відзнаками. Очевидно, що при тій нагоді не забула потурбовати і многих жидів не студентів, перепало дещо і одному членові чеської прогульки, що оглядала тоді памятник Міцкевича, ну і накінець редакції „Хвілі", що постраждала шиби у свому льокалі. Наслідки того: кілька учасників бійок відвезло ратункове поготівля до шпиталів, кілька жидівських студентів опинилося в поліційних арештах, — ніодин поляк з тої нагоди туди не попав! — у соймі зголосив жидівський клюб в тій справі інтерпеляцію. У всіх випадках сутичок інтервеніювала з успіхом поліція.

Висновки з того? На що вони? Замісць них краще навести деякі міркування „Сл. Пол.".

„З цілим обуренням треба напятнувати інсинуацію, немовто польські студенти побили чехословацьких делеґатів під памятн. Міцкевича, бо, як ми ствердили з міродайних джерел, того каригідного вчинку допустилася якась боївка, зложена з кільканацяти жидів"...

„На всякий випадок випадки не є вже такими грізними, щоби з того приводу робити крик і належалоб їх трактувати спокійно, без зневаг, киданих на адресу молоді, а не сумніваємося, що такою дорогою вуличні заворушення покінчаться спокійно, **якщо молодь дістане сатисфакцію від жидів**".

Колиж до того додати запевнення тогож боєвого орґану, що вуличні сутички перервалися тільки тому, бо польські студенти перед першим липня розїхалися переважно домів, то ясно, що їх поворот до Львова означає продовження того самого. Певно будуть ще вимагати сатисфакції від жидівських студентів за зневагу „народових почувань" і за потурбовання чехословацьких делеґатів.

Неприємні це справи! Вони нагадують нам живо часи передвоєнної російської чорносотенщини, що громила жидів з піснями на устах серед окликів: „бей жидов, спасай Расею!" Польська народова молодь вступила в сліди тієї давної російської чорносотенщини, що складалася звичайно з професійних громил. Та ніякі інші шляхи співжиття з жидами, видно, їй не усміхаються. Напоєні „ідеольоґією" зоольоґічного націоналістичного шовінізму, пересяклі науками духових батьків про доцільність „зорґанізованого террору" в боротьбі з несимпатичними для них національними і расовими противниками не вяжуться нічим і дають повну волю своїм розперезаним інстинктам.

І діється це у Львові, в тому Львові, де жиди найбільше йшли і йдуть на руку пануючій тут хіенопястівській кліці, у тому Львові, з якого вийшли найбільші на цілу Польщу сіоністичні приклонники політичного опортунізму, що засідали до роблення угоди не з ким іншим, а з духовим батьком нинішньої бутної народової молоді Ст. Ґрабським. Та видно життя їх нічого не навчило і не навчить. Бо горбатого, як кажуть, і могила не направить.

Проблема роззброєння.

Після останньої сесії Ліґи Націй.

Розброєння Европи — одна з найважчих післявоєнних проблем. Може взагалі найважча справа з усіх суспільних. Адже це справа наладнання мирних взаємин і співпраці ворожих держав і народів. Тому хоч остання сесія Ліґи Націй присвячена цій справі, не є свіжою актуальністю, її вислідки задержують усю свою силу. Вони характеризують працю Ліґи Націй і відношення до неї поодиноких держав.

Комісія в справі розброєння мала 39 засідань; її протоколи це грубі томи. Першою її метою було наблизити розбіжні погляди ріжних країн, щоби скласти спільний документ. Щойно цей документ мав би стати підставою для нової дискусії, при другім перечитанні, яке призначене на листопад цього року.

Цей документ ще повний застережень, які покладено на марґінесах кожної резолюції. Вони торкаються головно таких справ як обмеження числа резервістів, які може мати держава, скількости воєнного матеріялу, воєнних кораблів і воєнного бюджету. Так само не дійшли до порозуміння, чи можна на війні вживати отруйних ґазів.

Німеччина, найбільше розброєна після останньої війни, домагалась устами своїх делеґатів, щоби і до інших держав приклали такі самі суворі засоби контролі, як до неї. 8-а стаття головного пакту проєктованої міжнародньої конвенції передбачує постепенне обмеження зброєнь усіх членів, що на цей пакт згодились. Не легка це справа! Розброїти інших можна найкраще тоді, коли ті, що переводять замирення Европи самі мають збройну силу. Інакше можуть почути рішучу відмову. Лишається ще добрий приклад, який повинні наслідувати інші, коли держава сама добровільно розброїться. Але, на жаль, історія показує, що за ним народи йдуть рідко.

Найсильнішим арґументом у користь розброєння — економічні причини, отже примусові обставини. Ліґа Націй підходить і з цього боку до цієї справи, підготовляючи т. зв. „економічне розброєння". Але воно покищо більш у сфері теорій. Суперечні економічні інтереси держав ще надто сильні, дарма, що економічні умовини ослабили після війни і найсильніших.

Та ті, що вірять у Ліґу Націй, вірять, що можна зясувати такі загальні умови, які є в інтересі всіх держав без вийму, бо ті, що вживають деяких засобів мирної чи воєнної боротьби, виставлені на надто велику небезпеку навіть, коли вийдуть переможцями. Як отруйні ґази вітер підчас війни інколи звертав проти тих, що їх уживали, так само надмірний воєнний бюджет, постійне утримування великанської армії та підготовка зброї до можливої війни, паралізує весь орґанізм народу, який найкращі свої соки віддає Молохові війни. Якщо Лізі Націй удасться переконати заляканих сусідів і суперників, що вони нічого не втратять у майбутности, обмежуючи згідно засоби своєї оборони, тоді буде це більша перемога людського ґенія як влада над простором літаками та радіями.

Новий наступ на нашу школу.

(Докінчення.)

Та не досить того. В зарядженні кураторії зайшов ще й такий дивогляд, що гуманістичні відділи, існуючі вже від довшого ряду літ і в яких від чотирох років відбувалися правильно вступні іспити до 4. кляси, нагло і зовсім непадійно припинено. Наша молодь звикла була, замісць попередньо проєктованої підбудови школи, вступати до звичайних виділових шкіл, а звідти переходити до 4. кляси гуманістичної „А" ґімназії. Таких учеників є нині богато в виділових школах, а 50 з них, що укінчили ті школи, зголосилися цього року в ґімназії до вступного іспиту. Аж тут довідуються по записі нагло, що вступний іспит для них заборонений. Це нечуване в культурнім світі, щоби громадянства не повідомлено заздалегідь про таку важну справу і наражувано його на таку велику шкоду. Требаж зважити, що родичі приготовляли своїх дітей вже від кількох років до цеї ґімназії; а тут по роках приготування довідалися в останній хвилі, що вони надаремні. І куди мають ті хлопці тепер дітися, що мають з ними зробити родичі?

Це справді в культурному світі нечуване. Колиб заборона появилася перед трьома літами дітей булиб родичі післали до першої кляси клясичної ґімназії, а нині це вже пропало.

У відповідь на такий удар віднеслися родичі в неприсутности шкільного куратора телеґрафічно до міністра Освіти; а не одержавши від нього відповіди, вислали 28. червня п. р. депутацію до повернувшого куратора. Надіялися, що він віднесеться до нашої справи безсторонно і схоче зрозуміти наше положення. Однак депутати завелися в своїй надії, бо найшли його вже неприхильно настроєного до справи. Йому здавалося, що розпорядок міністерства повинен бути у всіх школах переведений, — а коли заходить у нас потреба реального образування молоді, то можна би подумати (так гадає він) про переміну одної клясичної ґімназії, що находиться у Народнім Домі на гуманістичну. Розуміється, наші депутати застереглися проти такої розвязки справи, вказуючи що обидві клясичні ґімназії у Львові є для української молоді конечні, бо з уваги на недостачу українських ґімназій в краю, напливає всюди молодь з цілої Галичини і витворює так численну фреквенцію, що приміщення її в одному заведенні булоб не можливе. Дальше вказали депутати, що в нашій суспільности є сильно вкорінена давна традиція клясичного образування, а реальний напрям здобуває собі лише поволі прихильників. — Отже знесення існуючої клясичної ґімназії викликалоби в цілім краю велике обурення, за котре вони не могли би брати відповідальности на себе. Дальше замітили, що коли удержування в одній школі відділів двоякого типу є для уряду так осоружним, то можна би цьому легко зарадити через відділення гуманістичних кляс і сотворення з них окремого хочби провізоричного заведення, — що кошта цего зарядження були би не значні, бож поміщення школи і число учительства остало би для нового заведення. те саме, що було досі. Однак куратор відповів на те, що творення нової школи є нині з фінансових причин виключене й додав, що нова школа мусіла би бути вже утраквістична. Та на це відповів один з учасників депутації, що утраквістичні школи були би хіба лиш для нас. — Що мали би дальше робити хлопці, що від кількох літ приготовлялися до гуманістичної ґімназії, не було нічого сказано.

Зі всего вийшло, що куратор віднісся до справи неприхильно й віддіслав і міністерству до остаточного вирішення. Яке становище займе міністерство: чи углядить цілковитий брак у нас реальної школи і по-

кріпляження тільки родин, котрі приготовляли своїх дітей до гуманістичних відділів і тепер опинились в безвихіднім положенні, — не знаємо. Чуємо, що в шкільних справах вибирається депутація до міністра й предложить між іншими й цю справу. Наколи би узискала який успіх, то міг би вступний іспит до гуманістичних відділів відбутися аж по феріях.

З нагоди цілої наведеної історії, насуваються нам деякі міркування. У Східній Галичині є безліч польських виділових шкіл (у кожному містечку!) а також богато середніх шкіл ріжного типу (теж у кожному майже повітовому центрі), а натомісць українське населення, що становить величезну більшість на тій території, не тільки не має виділових шкіл, не має ні одної реальної школи середнього типу, але й не сміє видко їх домагатися, бо на це не дозволяє фінансовий стан. Очевидно, що на утримування надмірного числа польських шкіл ріжного ступня і типу цей самий фінансовий стан дозволяє. Що більше в відношенні до українського шкільництва фінансовий стан наказує навіть його ліквідувати, як це бачимо з гуманістичними відділами академічної гімназії, що проіснували цілих девять літ.

На скромне домагання українців заснувати одну реальну школу, нема іншої відповіди, як та, що школа така моглаб бути тільки утраквістичною. Отже на основі найновіших здобутків польської педаґоґії українцям найкраще вчитися в утраквістичних школах. Це добре треба запамятати. Ось у самому Львові є аж 5 гуманістичних гімназій, в українців були паралельні відділи і нині за уряду, що займається, як твердить „Слово Польське", „рущенем" польських шкіл, ті відділи немов язиком злизано. Одначе новий куратор львівської шкільної округи не хоче приложити найновіших здобутків „санаційної педаґоґії" до польських середніх шкіл і ні одної з них утраквізувати не береться. Повторяється та сама історія, що вийшла з плебісциту. А все те діється в демократичній республиці, що має ліберальну конституцію, в якій забезпечено навіть права національних меншостей.

Словом, усе по старому. Часи „санації" дійсно приносять нам з дня на день щораз то нові дарунки і в ділянці шкільництва, характеристичні і тим, що „санують" український нарід від української школи. Аж тепер почали належно виконувати приготовані польською українофільною хієнопястівською клікою розпорядки і закони з перед трьох літ, щоби „зєднати" собі мабуть неподільно „симпатії" нашого населення. Загально слід ствердити, що йдемо до щораз „кращого". Та покладати рук нам не вільно і з тим „кращим" треба безупину боротися.

Один з батьків.

Похорон Словацького.

(Допис з Кракова.)

„Все, що в насильстві страждає, в жині страждає".

Дня 5 квітня 1849 р. в 11 годині перед полуднем з дому при вулиці **Понтіє ч. 10*** винесено звичайну деревляну домовину. За нею ступав невеличкий гурток, найблищих приятелів покійника, а також сторожиха камяниці з донькою. Хоч розіслано повідомлення про смерть Словацкого, парижська еміграція на похорон не прибула, навіть Міцкевич не прийшов.

Домовина з тлінними останками поета поступила до костела св. Филипа, а звідси повезено її на кладбище **Montmartre...**

Дня 27. червня 1927 р. під вечір заройся Краків такими товпами народу, яких тут ані на похоронах Міцкевича, Матейки і Виспянського, ані на ювилею університету, ані в роковини ґрунвальдської битви не бачено. Поверх 100 тисяч народу в святочнім, тихім дожиданню окружило Барбакан і всі площі та вулиці круг нього.

Пів до девятої заграли сирени, загула канонада, загуділи сотки дзвонів на всіх краківських дзвіницях і від шпихлеру при вулиці Любіч до Барбакану високо понад головами товпи попливла мала розмірами і без жадних оздоб нова, гебанова домовина з тлінними останками Словацкого.

В Барбакані на високому підесталі, мов на королівському престолі перележав великий покійник віч з 27. на 28 червня. Попри ступні того престолу цілу ніч безугавно, мов жива струя, переплинав мовчки народ, як перед плащаницею у велику пятницю.

Перейшло з німим поклоном тисяч може 150.

А на другий день тую малу, гладку, чорну домовину на триповерховім, пурпурою вкритім ридвані перевезено на Вавель.

Величавий похід посувався серед поважного настрою і в карнім ладі вулицею Славківською і ринком до костела св. Анни, бо тут мати покійника, тоді, як ніхто про нього не дбав і не тямив, вмурувала плиту на память свого єдиного, великого сина.

Перед костелом виголосив гарну і щиру промову проф. Каленбах. Звідси двигнувся похід дальше, на Вавель.

Військо, усякі корпорації і делеґації, міністри, письменники, дипльомати, етнографічні групи, численне духовенство, а понад тим усім, високо, як верховіття дерев, плила мала гебанова домовина, в котрій лежали тлінні останки того, що хотів „хлібоїдів в ангелів перетворити", „короля духа", що в часах матеріялізму з завзяттям „невгнутого лицаря" боровся за перемогу духа над матерією, „духа вічного революціонера", завзятого бунтаря проти всякої деспотії, проти насильства, догматизму і туподумства, котрий, з подиву гідною відвагою землякам своїм говорив правду в очі, знаючи, що заплатить за те славою за життя і побідить, що лиш колись побідою за гробом.

І побідив, що лиш тоді, коли з його тіла тільки череп, дві кістки і жмуток волосся остався.

Побідив дух, побідою в історії майже безпримірною. Другий похорон Словацького був похороном не поета, а короля. Артилерія **дала 101 сальвів**, а маршалок Пілсудський закінчив свою здебільшого в фільософічно-поетичнім тоні держану промову приказом до старшин: „В імені Річипосполитої заберіть його поміж королів, бо був королів гідний!" А тоді став на „позір" і салютував перед мощами поета, так довго, аж поки вони не скрилися в мурах катедри.

Так спочив не „під черешнею" на кремянецькім цвинтарі, а на Вавелю той великий польський поет, котрого колиска на Волині, над Іквою стояла, котрого груди на міру Фідія не кравця з першим віддихом наш воздух в себе приняли і його аромату не позбулися до смерти.

Б. Л.

*) Нині 34

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Яринії. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера!

Жертви слати на адресу: Львів, Підвале 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Виборчі вислідн.

СТАНИСЛАВІВ.

Вибори до міської ради вже закінчені. В І. колі перейшла в цілости ліста „народового" табору, на якій на основі порозуміння поставлено одного українця, а саме д-ра Йосифа Партицького. Таким чином українці матимуть у новій раді Станиславова на 48 радних 6 своїх представників (2 з IV. кола, 3 з III. кола і 1 з І. кола). На основі процентового стану населення українці повинні мати своїх представників у раді значно більше.

БУЧАЧ.

В IV. і III. колі перейшла ліста бльоку трьох народностей, а у II. самі жили, в І. поляки.

ЕЗУПІЛЬ.

В четвертому колі перемогли українці, такcамо в третьому. В II. і І. колі перейшла польсько-жидівська ліста.

ЖОВКІВЩИНА.

У Волі Висоцькій, жовківського повіту, не зважаючи на виборчі зловживання дотеперішнього громадського комісаря Дучемінського, перейшла ліста свідомих громадян у IV., III. і II. колі. Це вивело з рівноваги Дучемінського і він не допустив до голосовання виборців у першому колі та проголосив вибори неважними. Велику кирию робив у селі підчас виборів б. управитель місцевої кооперативи Тріска, що був за задержаним при владі наказного війта Дучемінського, який має доходження в старостві за пропайнування громадських грошей.

ПЕЧЕНІЖИН.

При переведених у днях 26., 27. і 28. червня ц. р. виборах членів громадської ради в Печеніжині вибрано 48 радних, а саме: 20 українців, 15 жидів і 13 поляків. Значніших надужить не було, лише в IV. колі не вписано всіх наших виборців. Між нашими радними є 1 священик, 1 суддя, 1 кооператор, а решта самі селяни; з того 10 радикалів і 10 націоналістів.

КОСІВЩИНА.

В громаді **Москалівка**, повіт Косів, вибрано радними 16 українців, по половині радикалів і членів УНДО, 8 жидів і 8 поляків. Вноситься протест проти виборів у І-му колі, в якому наказний війт допустив до голосування богато неуправнених осіб. У громаді **Город**, повіт Косів, вибрано **24 свідомих українців, по половині радикалів і націоналістів.**

ЛЬВІВЩИНА.

В **Борщовичах** перевела вибори по зразку давніх австрійських виборів дотеперішня польська правляча кліка. Поляки не хотіли допустити до громадської ради ні одного українця, хоч українці творять половину населення в селі. Тому українці, побачивши по виборах у 4. колі, що не вийшов ніодин українець, збойкотували вибори до останніх трьох кол. Нехай це буде наглядним доказом, що наші мягкосердні люди, що по деяких чисто українських громадах добивалися допущення поляків до громадської ради, хоч вони були в зникаючій меншости — є свідомими грабарями національної справи.

В **Пикуловичах** вислід виборів такий: у IV. колі 4 українці й 4 поляки. В III. колі 7 українців, бо вибір 8-го українця заквестіонувала комісія, мовляв, тому, що він був караний (ще в 1904 р.) і на його місце поставила радного поляка, який був караний вже в 1905 р. У II. колі 8 українців, у І. колі 1 українець і 7 поляків. Жидів-виборців з І. кола тероризувала державна поліція і тим пояснюється вислід виборів у тому колі. В 4-му колі голосувало богато неуправнених; так наприклад дідич вигнав до голосування всіх форналів, які мешкають у громаді щойно від квітня ц. р.

Про вислід виборів у 4-му колі в Підбірцях ми вже писали. При виборах у III. і II. колі українці перемогли цілком, вибираючи всіх радних. У першім колі побідили поляки, а це тому, що жиди, стерроризовані польською опінією, голосували на поляків. Загальний підсумок виборів у Підбірцях ось такий: на 24-ох радних є 13 українців, 1 жид і 10 поляків. Українські виборці йшли лавою до виборів, а навіть обложно хорих вожено фірами до голосування.

Виборчий рух.

БРІДЩИНА.

1. **Віче сель-роба в Пониковиці, повіт Броди.** На день 12. червня ц. р. скликав сель-роб віче в Пониковиці, на котре прибув зі Львова делеґат Ковалишин. Вся промова його була звернена проти попів і „української буржуазії". Коли попросив голосу селянин з Язлівчика Федь Радкевич, член УНДО, Ковалишин спротивився тому, а в малій скількости заступлені сель-роби підняли пекольний крик; колиж Федь Радкевич таки конче домагався голосу, сельроби розвязали своє віче.

2. **Дня 13. червня ц. р. відбулася в Язлівчику,** пов. Броди, довірочна нарада в справі громадських виборів. Реферували **о. Куницький і Федь Радкевич.** Вибрано виборчий комітет. Усі присутні згідно й без тіни роздвоєння висказалися за одним національним фронтом у виборах.

3. Дня 12. червня ц. р. відбулося віче під голим небом в селі Суховоли. Віче відбулося в присутности около 300 громадян обох полів зі села Суховоли і Бучина. Відкрив віче короткою промовою член місцевого комітету Іван Яськевич. Провідником вибрано Василя Крука, заст. Луцька Гуляйгроцького, секретарем Івана Рудакевича з Бучани. Про громадські вибори реферував д-р Чировський з Бродів, політичний реферат виголосив голо-

ва Повітового Комітету УНДО Олександер **Вислоцький.** Коли останній торкнувся наших національних болячок, присутній комісар Адамський перебивав бесідникові, а знова коли референт [illegible] страйк польських дітей у Пруcії (під Вжесні), комісар перервав словами, [illegible] це неправда, що полякам йшло про ре[illegible]ґію. Було сліпне захоплення народу, [illegible] з увагою вислухав бесід і оплесками [illegible] своє довіря бесідникам. З черги мав [illegible] річеву промову член Повіт. Комітету, селянин з Суховолі **Федь Хомич.** Він [illegible] нувся нашої історії, козаччини і давні[illegible] відносин до поляків, а коли згадав [illegible] новіші події, йому знову перебивав комісар Адамський. До речі: п. Федь Хомич був заступником наказного війта і [illegible] по вічу до трьох днів звільнено з уряду. Віче закінчено грімким „Ще не вмерла".

4. Того самого дня відбулося в год. [illegible] віче під голим небом в селі Накваша. [illegible] відкрив парох о. А. **Федорук,** присутніх було около 400 громадян. Після вибору президії про виборчу ординацію до громадських рад говорив адвокат д-р [illegible]ровський, політичний реферат мав [illegible] **Вислоцький.** У часі бесід референтів [illegible]цевий учитель, ярий кацап і рівночасно завзятий польонофіл Свистунович, з [illegible]кою підбунтованих ним господарів [illegible] крикував: „Нема України, ми „русскіє", наші гинули в Талергофі". Одначе більшість присутніх старші господарі і [illegible] молодь були проти тих крикунів і [illegible]чали на їх адресу: „Ганьба зрадникам народу!" Колиж о. Вислоцький торкнувся наших національних болячок та [illegible] про місцеву школу, що робить з наших дітей поляків, то згаданий Свистунович підняв пекольний крик, з чого скористав комісар Адамський і розвязав віче. [illegible]лежить зазначити, що всіх кацапів з учителем є там около 10, а решта ціле село — це свідомі українці і члени УНДО. В селі є, правда, читальня [illegible]ковського з кількома членами, але читальня „Просвіти" розвивається дуже гарно і належить до перших у повіті. [illegible]нож є кооператива, де згуртувалося [illegible]важне число членів. Слід додати, що [illegible]міар староства був перед вічем в [illegible] Свистуновича, котрого жінка, теж [illegible]телька, є полькою.

5. Дня 13. червня ц. р. було віче під голим небом в селі Берлин. Реферував [illegible] виборчий закон д-р Савицький з Бродів, а про положення українського народу під Польщею Олександер Вислоцький. На віче прибула боївка сель-роба зі своїм провідником Лесем Качором, [illegible] батюшку, яка весь час криком та [illegible] ком перешкаджала рефератам. По [illegible]кох промовах, між ін. і Качора, що [illegible] іти з поляками разом, бо вони такі самі як українці і ті самі поносять тягарі, [illegible] зі старших господарів звернув увагу присутнім, щоб добре застановилися, котрою стежкою піти, щоб не слухали кацапів [illegible] сель-роба, а мали свій селянський [illegible] і з гурту не розбивалися. Віче розійшлося спокійно, лише Качор зі своїм зі всіх [illegible] цапських сіл зібраним штабом свистів в пальцях, як відїздили делеґати.

6. Дня 13. червня ц. р. відбулося віче сель-роба в напів-кацапськомy селі [illegible]никва. На віче прибуло аж 3-ох [illegible] бів зі Львова. Побіч накилів на УНДО, капітал, „буржуазію" і т. п. [illegible] віче знаного кацапа Носевича з Бродів, який старався обєднати своїх [illegible]ців з Поникви.

7. Дня 6. червня ц. р. відбулося [illegible]ське виборче віче в „Людовій Кухні" в Бродах. Предложену Качором [illegible] якій він себе поставив головою, [illegible] приняли. Жиди говорили по [illegible] Качор і делеґат сель-роба К. [illegible] по українськи. Оба бесідники [illegible]лися в нечуваний спосіб на українське духовенство, на що жиди [illegible]но, браво. Віче ухвалило [illegible]вити священиків до громадських рад, [illegible] цей виступ стягнули на себе [illegible] погорду всього українського [illegible]ства в Бродах, бож досі ніхто [illegible]ни поважились на чужому [illegible]ти так ганебно.

З документів часу.

Переслідування вільного слова.

О. Олександер Содомора з Яричова Нового отримав дня 27. червня п. р. ось який документ часу:

„Starostwo Lwowsk. do L. 28748/27. Aleksander Sodomora, lat 28, zamieszk. w Jaryczowie N. na podstawie doniesienia P. P. P. w Jaryczowie N. z 11/5 1927, ... 535 za przekroczenie art. 11. rozp. ces. z 20/4. 1854 (!) dz. p. p. Nr. 96 popełnione przez zachowanie się wywołujące zgorszenie na wiecu w Jaryczowie Nowym dnia 11/5. 1927 na grzywnę 100 zł., ewentualnie na karę aresztu 14 dni z wolnością rekursu wnieść się mającego przez Starostwo do Województwa w ciągu dni 3 licząc od dnia następnego po dniu doręczenia. Lwów, dnia 13/6. 1927. Dr. Gergowicz, ref. VII, st. st.".

О. Олександер Содомора, відомий громадянський діяч у львівськім повіті, знеавиджений яричівською воюючою польонією, а передовсім дідичкою Батлаговичевою, яка просто біситься, бачучи з приходом о. Ол. Содомори великий зріст української національної органіації. Вона й пише до властей донос за доносом на нього. Слід замітити, що по останнім доносі яричівського постерунку ... ешехпольський посол Малік заявляв своїм хлопам пастівцям і двірським наймитам, що „ks. Sodomora odsiedzi czternaście dni za to, że aż będzie piszczał". Ча о. Ол. Содомору згаданий референт д-р Ґерговіч накинувся, чому він на вічу сказав, що українцям під Польщею діється кривда, бо це неправда і т. п., а також з питомим собі цинізмом глузував собі з його душпастирських обовязків, домагаючись відповіди, чому о. Содомора не дозволяє ходити українським дітям до косцьола, то-що. Слід, щоби наша парляментарна репрезентація поітересувалася дивними відносинами, які панують у львівськім старостві. Політична адміністрація хапається, як бачимо, нових засобів боротьби з українськими промовцями на вічах. Досі по думці законів було так, що коли якийсь промовець сказав на думку комісаря щось каригідне, то справа йшла до суду і той видавав осуд про каригідність учинку. Звичайно донесення влади перед судом не встоювалися і промовців звільнювали. Тепер поліційні органи роблять доноси а політична влада накладає кару, покликуючись на австр. „Прігельпатент" з 1854 року. Цікаве, яке буде становище воєвідства супроти рекурсу о. Содомори.

Останні вісти.

Небувала градова туча у Львові.

Тисячі вибитих шиб у Львові. — Знищення городів, садків, плянтів. — Ранені. — Вісти про знищення засівів і збіжжа на провінції.

В суботу вечером в 6 годині насунули нагло над Львів від заходу страшні чорні хмари. Зірвався нагло нечуваний вихор, а точно в 6 год. і 15 мінут впав великанський град, зерна граду рівнялися величині волоського горіха, а в деяких випадках сягали величини курячого яйця. На вулицях міста повстала страшна паніка. Розніося пронімаючий крик дітвори і жінок, від удару градових куль почали летіти шиби. Навіть коні (візників) почали видавати якісь нечувані пронизливі звуки та рвались до утечі. Словом все обняла паніка. Град падав цілих 10 мінут. По тім випогодилось і стало зовсім спокійно. Тисячі людей вийшли на вулиці, щоби приглянутися шкодам. Виявилося, що всі шиби у вікнах домів, звернених фронтом до заходу, впали жертвою граду. Між іншим порозбивані шиби в будинку „Просвіти" на першому і другому поверсі, в редакції „Діла", в домах Наукового Т-ва ім. Шевченка, в магістратському будинку від заходу і т. д. Місто виглядало на побоєвище. Всі клюмби та плянти понищені, дерева понадривані а то й повикручувані, а на хідниках повно розбитого скла. У підміських парках і городах, особливо яринних, а також у садках шкоди величезні. У самому Львові важко підрахувати шкоди, та вони сягають великих тисячів.

Після бурі виявилося, що у многих місцях, мусіло по граді інтервеніювати ратункове поготівля, бо численних осіб ранило поважно падаюче скло з вікон високих поверхів. Є багато випадків потовчення від граду, особливо в малих дітей.

Приїзжі до Львова, що були в часі тучі у поїздах, кажуть, що по вагонах повибивані градом усі вікна, та що весь час бурі між пасажирами була паніка не до описання. Холоднокровніші оповідають, що по обох боках залізничого тору на захід від Львова видно було на полях страшну руїну, замість прегарного збіжжа стовбурі, стерня або січка. Найстарші віком львовяни твердять, що такого граду і такої бурі не памятають.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Нові арешти білорусів у Вильні.

В ночі з 30. червня на 1. липня п. р. поліція перевела цілий ряд арештів серед визначних білоруських діячів, що мали колинебуть якесь відношення, або що були підозрілі у взаєминах з розвязаною білоруською „Громадою". Між іншими арештовані І. Морозов, редактор „Білоруської Справи" І. Шила, Рутковський, Менка і Мамонко. В часі ревізії мала поліція забрати багато матеріялу, та мабуть не було в ньому нічого підозрілого ні обтяжуючого. Кажуть, що ревізії ці та арештування стоять у звязку зі святом коронації М. Б. Остробрамської у Вильні. Урядові кола побоювалися, щоби в часі свят і обходів, в яких брав участь през. держави, не прийшло до немилих демонстрацій. Арештами мали недопустити до демонстрацій.

Польсько-радянські взаємини.

Перед ліквідацією напруження!

Варшава, 3. липня 1927.

Польський уряд не вислав ще до нині відповіди на другу більшовицьку ноту. На конференції, що її відбув на днях мар. Пілсудський з мін. закорд. справ Залеським, устійнено інструкції для польського посла в Москві, що в найближчих днях відбуде розмову з комісарем для закорд. справ Чічеріном. Від цієї розмови буде залежати богато, бо оба дипльомати обговорять цілість польсько-радянських взаємин, а між ін. справу пакту про неаґресію, справу ліквідації наслідків, спричинених убивством Войкова і ін. В розмові торкнуться оба теж справи особи наслідника Войкова у Варшаві. Взагалі справа польсько-радянських взаємин має бути управильнена в найблищому часі.

Чеське торжество під Зборовом.

Масова участь українського населення.

Зборів, 2. липня 1927.

В 10-ліття памятних боїв під Зборовом, де згинуло понад 200 чехів по стороні російської армії, відбулися біля могили чеських леґіонерів великі торжества. Чеські гості в числі около 1600 приїхали двома спеціяльними поїздами, крім того було до 500 чехів з Волині і сливе ціла чеська кольонія зі Львова. Між гістьми з Чехословаччини був голова Національної Ради пос. Прокупек, шеф ґенерального штабу ген. Сирови, ґен. Горак, почесна сотня І. полку ім. Івана Гуса, ген. Петрик, ген. Гуссак, голова чеського Сокола д-р Геллер, сенатори, посли, в тому чсл. посол в Америці Фірлінґер і богато інших. Були теж представники польської влади, а саме віцемін. військових справ ґен. Конажевський, тернопільський воєвода д-р Квасневський і ін.

Українське населення, що треба з признанням піднести, взяло масову участь у цьому торжестві. Всі довколичні села, куди переходили чехословаки, були дуже гарно декоровані українськими національними прапорами. Богато українських прапорів видно було і в самому Зборові. Крім того були довколичні Луги і Соколи і численні українські делеґації з вінками і синьо-жовтими відзнаками, що на чеських гостей зробило дуже добре враження — на превелику злість Польонії, яка бажала закрити перед чеськими представниками, що могила чеських борців лежить на українській землі. Це одначе нашим приятелям не повелося і не диво, що декого з них гідна постава нашого народу виводила з рівноваги.

Біля самої могили грала оркестра жалібний марш і промовляв пос. Прокупек, а по нім ґен. Конажевський; закінчив свято промовою ґен. Сирови. Після того могилу засипано вінцями, між якими був золотий вінець з терновою короною від през. Масарика. Чеські і польські аероплани кидали на могилу також вінці з гори.

Німці нищать укріплення на польському пограничу.

Берлін, 3. липня 1927.

З Кенігсберґу наспіли телеграфічні вісти що військові німецькі кола перевели остаточно знищення укріплень призначених на знищення згідно з постановою Ради Амбасадорів.

Ґенерал директором Банку Краєвого Господарства.

Варшава, 3. липня 1927.

В урядових колах рішили призначити директором Банку краєвого господарства генерала Гурецького. Ґенерал на становищі директора мав би перевести основну санацію Банку та в парі з тим і ґрунтовну реорганізацію банкової господарки.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Wśród nocnej ciszy...

(Сцена з ідилічної пісні: „Pod jednym dachem".)

Коли тільки вийду на місто, то все маю щастя попасти на якусь авантуру, чи інше свято.

Середа дня 29. червня 1927. Година 23 (одинацята в ночі).

На Академічній вулиці крики, свисти і тупітня соток ніг.

Біжу подивитися: що таке.

Бачу: велику юрбу молодих людей, що кудись біжать, а за нею поліціянти на конях і на тротуарі.

— Що таке? питаю першого стрічного.

— *Sam nie wiem!* відповідає в бігу і зникає мені з очей.

Біжу і я. Куди? сам не знаю, але біжу, бо біжать усі люди і поліція.

— *Żydowskie sprzymierzeńcy!* дереться до поліціянтів якесь хлопя коло мене.

Кінний поліціянт наїзжає на мене конем.

— Пане, я тут невтральний! кричу майже розтоптаний.

— *To proszę się rozejść!!*

Попід ноги коня переходжу на другий бік вулиці.

Довкола стирчать грубі, довгі палки і такі самі носи.

Жидівські студенти збились у гурт і вимахують, чим хто може.

— *Rozwój precz!!*

— *Koledzy! jak się który przybliży — bić.*

Гурт прибирає грізну зачіпно-відпорну поставу. В повітрі запахло надпсутим трупом.

Нечайно паде як грім:

— *Biegają!!*

Це поліція рушила проти гурту.

Вмить довкола мене порожно, тільки кінський зад пхається на мене.

— Я українець, я невтральний! говорю до нього (до поліціянта!)

— *To proszę się rozejść!*

Знову втікаю на інший бік вулиці.

Тепер мені вже ясно, що це за збіговище. Польські студенти — корпоранти бються з жидівськими, не минаючи і прохожих Мойсеєвої віри. Один видно був навіть вихрещений, бо як дістав палкою, то крикнув: „*Jesus Marja*"! Але потім таки додав: „*Ai wai!*"

Я цікавий, як випала битва, в чию користь, які втрати, який плян нових операцій...

Фронт польських студентів іде попри цукорню Вельца до рогу Академічної і закручує до Штарка.

Питаю одного з фронтових.

— *Spraliśmy ich co się zowie!* — відповідає.

Фронт жидівських студентів непостійний. Вони воюють більше партизантським способом.

— Як вийшла бійка? питаю.

— *Jeden czy dwóch, a może dziesięć odwiozło Pogotowie. Będą nas pamiętać!*

Відступаю на бік, бо обі армії готуються до рішаючого удару.

Поліції врешті не стає терпцю і вона розділивши сили на дві половині (по пять людей) наступає від разу на оба табори.

Крики, свисти, тупітня... і курява в ріжні сторони світа вказує, куди відступають воюючі сторони.

Куди очі видять і куди хто може.

Поліціянти наступають на пяти втікаючим, але наступити не можуть, бо пяти весь час мигтять у воздусі.

— *Rasowe nieporozumienia zażegnane!* усміхається якийсь угодовець, що саме надійшов.

Але його товариш, сивий старший пан, сумно киває головою:

— *I poco tego wszystkiego?! Niepotrzebnie tylko drażnią żydów. Jutro znowu gotów złoty upaść!...*

. . . .

Академічна вулиця пустіє й прибирає свій буденний вигляд: скуки і біди.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Нові інженіри-агрономи.** 25. червня покінчили на чеській техніці в Празі свої студії та здобули диплом інженіра-агронома: Березанцева Ганна, Березницький Степан, Бучинська Ольга, Боровський Михайло, Величко Микола, Гайдак Микола, Дерев'яний Михайло, Дмитренко Василь, Пасько Василь, Приходько Микола, Станецький Микола, Туринський Андрій, Зоц Павло.

— **Комірне для 1-ої кімнати (з кухнею)** в останній хвилині урядово змінене; воно не підвищене, а буде таке саме аж до ... грудня, як у червні.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

— **Хто виграв „долярівку"?** Вчора у варшав. міністві скарбу витягнули льоси т. зв. „долярівки". 8.000 дол. випало на власника ч. 698.687, 3.000 долярів на ч. 360.612, 1.000 долярів чч.: 870.115, 40.821, 509.907, 425.384, 204.853; 500 долярів чч.: 820.311, 311.487, 580.416, 229.019, 615.410, 328.851, 587.583, 225.750, 550.123, 537.673.

— **Обмеження пашпортових полекш.** Варшавське мін-ство скарбу прийшло до пересвідчення, що воєводи та старости за легко пускають людей за кордон. Тому в найближчих днях їх вплив у цій справі буде обмежений новим обіжником.

— **Військові вправи.** 16. серпня почнуться 4-тижневі вправи підстаршин і рядовиків піхоти, повзів і лучби річника 1902 і всіх родів зброї (з виїмком маринарки) з рр. 1900 і 1899. Також покликані підстаршини резерви всіх родів з рр. 1898, 1891 і 1890 та летуни з рр. 1901, 1902 і 1903.

— **Львів за один день.** Як на один день то для Львова бігме досить: Два засуди на шибеницю: за вбивство жінки вязничного ключника Яйко; винні її муж і спільник Кухарський, які рік тому тому звабили її до ліса в Брюховичах і там отруїли. Львівський купець Ляндберг застрілився в вагоні, повертаючи з Брюхович: причина — матеріяльні клопоти. 70-літній столяр пробував отруїтися серединком на сон. З 7452 зол. утік помічник мануфактурника Бавма 21-літній Шайн з Казимирівської вулиці у світ. Англійський торговельний консуль у Львові, Уайтгед як представник зрадливої Англії, відповідає за вбивство Войкова; такої гадки є ті, що вкинули йому в ночі через вікно камінище загорнене комуністичною летучкою з протестом проти вбивства радянського посла.

— **Провінціональні темні історії.** Селянин з Крехова, біля Жовкви, Вольф, признався, що застрілив крадькома свою 24-літню жінку, тому що вженився з нею проти волі і вона була погана. Рушницю позичив від двох інших селян. У Рудках залізничий робітник Целбінка пішов шукати за спіртом на дні залізничих бочок; коли засвітив над одною сірник, бочка вибухла, поранила тяжко його та ще одного робітника і потрощила на стації шиби. Почтовий помічник із Судової Вишні Цвечек доповнював свою пенсію долярами з листів, які приходили з Америки. Навіть залізничними білетами можна крутити на всі боки; між Перемишлем і Устриками промишляли ними залізничі портієри та подорожні, що були в змові. Гімн. учительку з Перемишлян побив досвітком на залізниці якийсь її ученик, якого вона не в силі була розпізнати. Між Камінкою Струм. і Германцями чотирох озброєних бандитів ограбило двох селян, одного в хаті, другого на дорозі.

— **Довкола світа.** Є звістка, що американці захоплені успіхами своїх летунів призначать премію на лет довкола світа через Париж, Каїро, Мадрас, Сінгапур і Сан-Франціско. Вже будують літак, який зможе їхати без відпочинку три добі. Як ми далеко від фантазії Верна, який мріяв про подорож довкола світа в 40 днях!

— **Цар, що хоче женитись.** Це болгарський Борис. Він користає з того, що пашпорт і візи може легко дістати і вибирається в вакаційну подорож по европейських столицях: через Букарешт до Риму, Парижа, Льондону та Берліна шукати кандидатки на жінку. Наскільки нам офіціяльно відомо, всі великі княжни виїзджають на літо із душних і запорошених столиць на морський пісок або в гори, тому болгарський цар готов вернутись з нічим.

— **Світова всячина.** Мадярський уряд сконфіскувавши майно гр. Каролі за державну зраду, шість десятих передав до державного скарбу, а решту родині Каролі, виключивши від права спадщини його нащадків. — 3.000 родин, тузенців від Атляса, передались французьким військам. — У найближчім часі прийдуть великі зміни в складі румунських посольств у Парижі, Льондоні, Римі та Вашингтоні. — 328 арештантів у вязниці в Казані поробили барикади підчас праці в копальнях; згодом піддались, але дістали дозвіл — курити. — Німецький кабінет висловився проти продовження закону, який з 30. червня припиняв усі процеси між урядом і представниками бувш. династії; процеси віджиють. — У Римі при кінці серпня зорганізовані міжнародні університетські змагання. До цього часу записались держави: Франція, Мадярщина, Швайцарія, Чехословаччина, Бельгія, Польща, Литва, Естонія і Півд. Африка. — За прикладом Франції Японія рішає питання: чи має підписати з Америкою договір вічного миру. — Американська летунка місис Фіш почала тренувати ...

перелету через Атлянтик з пасажирами; з 7 особами зринула на 11.000 стіп висоти.

— **Друкарські чортики** погуляли собі здорово в „Ділі" з неділі 3. ц. м., зокрема в рецензії з вистави „Жидівки" в міському театрі. Так названце співачки, що виступала в ролі княгині Евдокеії, перекручено з Кончацької на Кончанську. Останне речення третього відступу має звучати так: Таких овацій розентузіязмованої публики ми ще в театрі не бачили і ледви чи коли подібне одушевлення мало місце в міському театрі у Львові". Закінчення рецензії має виглядати так: „Диригував, як і в „Ділі", п. Лерер вправною і певною рукою, що теж партиципує заслужено в успіхах того вечера".

Дописи.

БОРЩІВЩИНА. *(З кооперативного руху. — Фестин у Верхнякївці. — Непорозуміння. — Концерт Шевченка. — Кооператива „Єдність". — Фестин у Борщеві. — Філія УКТОНІ. — На могилах українських стрільців).* Майже що-дня читаємо дописи у всіх часописах із богатьох міст, містечок чи сіл про розвій чи занепад культурно-освітнього чи політичного життя, а рідко коли доводиться щонебудь довідатися про Борщівщину. Здавалось би, що в цій закутині нічого нема, все життя завмерло, одначе на ділі, коли приглянемося ближче, побачимо зовсім що іншого.

Повіт скооперований на 90 проц. Повіт. Союз. Коператив, перейшовши перед 2-ма роками важку кризу, належить нині до найсильніших у краю, і приступае цього року до будови кооперативного магазину і промислового тору на залізнодорожній стації в Іване Пустім. Зорганізував скуп сільсько-господарських продуктів, а в першій мірі яєць і висилає їх тижнево півтора вагона. Осінню цього року приступає до скупу збіжжа. Заінтересування кооперацією з кожним днем сильніше. Життя культурно-освітнє по читальнях кипить. Прийшов нарешті й час виборів до громадських рад. Заметушивсь народ мов пчоли в улию. В кожнім селі наради й віча. Кожного свята чи неділі виїзджає з Борщева і Мельниці кількох людей на село і там ведуть із селянами кооперативні, освітні чи виборчі наради. Луговий рух теж зростає. На протязі останнього року засновано 12 Лугів, так, що нині нараховуємо їх у борщівському окрузі 17.

Дня 15. травня ц. р. відбувся в селі Верхняківці біля Борщева заходом місцевої кооперативи і чит. „Просвіти" народній фестин. Присутніх було понад 2000 осіб. Прекрасна левада на самій середині села, погода чудова. Були дві орхестри: одна дута Т-ва „Сокіл" у Глубічку, а друга смичкова місцева. На середину виступив голова повіт. організації Лугів і привитав своїх товаришів і товаришок палкою промовою. Відтак відбувся почесний марш, який випав незвичайно влачно. На кожному лиці видно було усміх, гордість і бадьорий настрій. Відтак виступив „Луг" зі Стрілковець і виконав при музиці кілька дуже гарних вправ. Усюди подобались зарність і здисциплінованість.

В самім Борщеві життя культурно-освітне мало цікаве. Одинока філія „Просвіти" і „Рідна Школа", які удержують постійного урядовця, ведуть роботу пляново. Місцевий Луг, Союз Українок, Бесіда, чит. „Просвіта" моглиб богато більше проявляти активности, якби не інтриги і нарсзумілість кількох одиниць. Як в кожному місті чи містечку, так і тут у Борщеві є люди, які свої особисті справи ставлять вище народніх. Є в Борщеві великий прекрасний Народній Дім, звитичений ще довго до війни руками і грішми селян усього повіту. Минулого року рішив виділ Нар. Дому перевести ремонт. На це треба було досить великого вкладу капіталу. Затягнено позичку в Дністрі в сумі 600 долярів а дальших 600 долярів мав вложити повіт. Рішено відністись 1) до всіх культурно-освітніх і економічних установ повіту, 2) до всього свідомого українського громадянства, щоби громадно вписувалися в члени Нар. Дому. В першій мірі вписалися в члени 40 кооператив разом з Повіт. Союзом богато читалень, Лугів і поодиноких свідомих громадян і всі вплатили вкладки за цілий рік згори. В міжчасі зайшов інцидент особистої натури між одним кооператором і головою Нар. Дому. Наслідки цього інциденту, хоч, до речі кажучи, дуже невинного і маловажного, є незвичайно сумні, так, що в місті Борщеві тепер повний розгардіяш і боротьба. Крайня пора зліквідувати цю пусту боротьбу!

Т-ва Луг, філія чит. „Просвіти" і Союз Українок улаштували спільними силами Шевченківський концерт, який відбувся дня 27. березня ц. р. і випав надсподівано гарно. Співав хор. чит. „Просвіти" з Лановець, хор „Лугу" в Скалі і хор „Лугу" в Борщеві. Всі три дірігенти вложили богато своєї енергії, щоб гідно відсвяткувати свято великого Генія. А скільки то перешкод і труднощів мусів поборювати хор борщівського Лугу! Ще в останніх днях перед самим концертом порадкували Лугові деякі поважні особи, щоби з концерту зрезигнувати, бо він мовляв не вдасться, забуваючи, що Шевченківського концерту не дається для заспокоєння своєї власної фальшивої амбіції.

По довгих і тяжких трудах засновано місцеву кооперативу „Єдність". Але міщани байдужі. Вони мають досить жидівських склепів, їм кооперативи зовсім не потрібно.

Дня 5. червня 1927 р. відбувся в Борщеві фестин заходом виділу Кружка „Рідної Школи". І знов бачили ми там зорганізовані дисциплінчні Луги. І знова бачили ми гарно виковані вільноручні вправи Луговиків і Луговичок зі Стрілковець і Лановець. Але одного не бачили ми, а саме: борщівських міщан. Міщани просто збойкотували фестин. Коли запитано місцевого тароха, який належав до комітету і який мав вплив на міщан, про причину збойкотування фестину, він оправдував це тим, що на першім засіданні ширшого комітету голова Кружка Р. Ш. відібрав голос одному міщанинові (а це тому, що говорив зовсім не до річи і пробував завести лайку). Чи це може бути причиною бойкоту фестину „Рідної Школи", хай розсудять посторонні. І без них фестин відбувся з повним успіхом. Селяни прибули численно з дооколичних сіл і тим дали ще один доказ, що селянство борщівського повіту куди краще розуміє вагу „Рідної Школи", як міщани.

Заходом декількох одиниць засновано в Борщеві філію У. К. Т. О. Н. І., яка вже розпочала свою успішну роботу. На перший день Зелених Свят відбувся заходом „Лугу" величавий похід на стрілецькі могили, яких на нашому цвинтарі є 48. На цвинтарі відправлено панахиду, по котрій до зібраного народу виголосив о. Гуньковський, парох з Лановець, дуже гарну промову. Крім борщівського „Лугу" як ініціятора свята взяли в ньому участь Луги з Лановець і Верхняковець та богато інших громадян з названих сіл.

На загал взявши, праця в борщівському повіті на полі просвітно-культурному й економічному поступає нестримно вперед і ніяка сила чи кирпня, з котрої сторони вона не булаб, її не злержить.

Обсерватор.

ДОЛИНА. *Збірка на „польске дзєці").* На превелике здивування всього українського громадянства нашого міста відбулася дня 12 червня ц. р. — в день збірки на українських інвалідів — збірка на „польске дзєці", при співучасти сливе самих українців. Не дивуватись нам уже дуже тим українцям, що є залежні від польської влади, себто ріжним урядовцям, бо їм ця влада припоручила цю функцію. Не дивуватись нам навіть нашому новоприбувшому судді, котрий хоч міг був відмовитись від цеї збірки — з великим запалом та енергією збирав на „польске дзєці". Але дивуватись і просто соромитись мусимо тим, що серед українського громадянства могла в нинішніх часах знайтись така жінка, що відважилася на самому ринку сидіти за столиком і в окруженні кількох поляків — як тріюмфуюча дама — переводити збірку на „польске дзєці". На цей крок відважилася жінка інтелігентна (судді), що — думаю — зовсім не є залежна від польської влади, бож ніхто не звелукує її з посади господині в кухні. Сумно тай годі!

Зі спорту.

З Українського Спортового Союзу у Львові.

Подається до загального відома всіх українських спортових кружків і клюбів, що в місяці вересні ц. р. відбудуться к р а є в і з м а г а н н я в с и т к і в ц і і в л е г к і й а т л е т и ц і (мужчин і жінок). Точний речинець і місце змагань, як також речинець зголошень змагунів (ок)! і подрібна програма змагань будуть оголошені в найближчих днях у часописах. Зокрема повідомиться про це письменно всі заінтересовані клюби, які рівночасно одержать точні інструкції і вичерпуючі інформації дотично вище згаданих змагань.

Відозви і комунікати.

За українську фортецю в Коломиї.

Громадяни-Земляки!

Приступаємо до докінчення, чи радше продовження розпочатого перед 40 роками діла — а саме до дальшої будови Народнього Дому в Коломиї. Цей дім, який по словам статуту і по інтенції основників має розвивати українське письменство, науку і мистецтво, ширити між українським народом освіту і мораль, підносити й розвивати рільництво, ремесло і промисл, словом „має послужити для духового і матеріяльного поступу всього Покуття" (слова записані в протоколі з дня 9/6 1887 р.) мусить станути якнайшвидше, як доказ нашої культурної і народньої зрілости.

Діло це велике й важке, але не нездійсниме; воно вимагає від нас трохи жертви зі свого майна і труду, а ціль осягнемо.

Дня 9/6 1927 минуло 40 літ від перших установчих зборів Товариства „Український Народній Дім" в Коломиї. Коли тодішня Управа і члени основники, приступаючи до такого великого діла як будова Народнього Дому, не страхалися на видатків, ні труду, хоч не мали ні сотика готівки, ані такого числа національно-свідомого громадянства, як ми тепер, тай числили тільки на жертвенність суспільности — докінчили з крейцарових датків більше ніж ½ будівлі, то наскільки певніше повинні взятись до дальшої роботи ми, що під цю пору маємо вже готову площу, пляни і численні кадри патріотичної інтелігенції, міщанства, селянства й робітництва! Ті кадри, свідомі ваги докінчення розпочатого діла, певно всі як один поспішать із жертвами і незабаром і дальша частина будівлі буде готова й віддана громадянству до вжитку, а в ній знайдуть приміщення: Національний Музей Покуття, театральна саля, ремісничa бурса ім. Йосафата Кобринського, гімназійна бурса й інші культурні т освітні установи.

Управа Українського Народнього Дому на своїх сходинах дня 21. травня 1927 р. рішила розпочати негайно збірку грошевих жертв на дальшу будову. В тій ціли звертається вона до цілого українського громадянства, в першу чергу до громадянства Покуття — з горячим зазивом, складати на ту ціль жертви і сподіється, що не буде нікого, який не зложив би більшого чи меншого датку, відповідно до своєї спромоги.

В дальшому Управа звертається й до Вас, наші Браття-Земляки на Великій Україні, в Америці й інших краях, яких доля порозкидала далеко поза межі нашої Батьківщини. Якщо пощастило Вам так, що нині не знаєте жури за хліб насущний і стоїте матеріяльно краще, ніж ми, поможіть нам своїми лептами докінчити розпочате предками діло. Жертвуйте, кількo хто може, а незабаром у столиці Покуття — Коломиї стане величава будівля, яка буде власністю не тільки Покуття, але цілого українського народу, буде доказом, що ми нарід свідомий свого „я", що ми гідні самостійної незалежної держави, про яку ми мріємо.

Жертви просимо складати системою 3-ох, значить — жертвуючийвикликує ще 3 своїх знайомих зложити таку саму або довільну суму.

Для переведення в діло цієї справи завязався при Управі Товариства окремий „Комітет Збірки Жертв" під проводом судді Василя Оробця.

Всякі жертви просимо слати на книжечку Покутського Союзу ч. 2100 в Коломиї, вул. Костюшка 23.

Коломия, дня 9. червня 1927. — Управа Українського Народнього Дому' о. дек. А. Русин, проф. Ю. Ковалів, секретар, проф. М. Войцеховський, о. проф. К. Капустинський, нач. зел. В. Кобринський, адв. д-р А. Коссак, дир. І. Михалевський, суддя В. Оробець, проф. Д. Шумей.

✝ Посмертні згадки.

о. Антоній Бескид священик-ювилят перемиської епархії, ем. декан і парох у Тарнавці біля Ясла), помер дня 18. червня ц. р. у 92 р. життя і 69 р. священства. Покійний був найстаршим із живих ще членів львівського синоду з р. 1891. Він визначався непохитним характером і ясною свідомістю прав нашої церкви, борючись постійно проти підземельної єзуїтської інтриги, що мала на меті обмежити права нашого духовенства, головно останніми роками. Вже як сивоволосий старець він приєднувався до меморіялів, висиланих до Риму проти нарушення постанов львівського синоду і насильного впроваджування целібату. Честь його памяти!

Оповістки.

Репертуар Нового Українського Театру.
Ходорів
5. VII. Блакитний лис.
6. VII. Життя Людини. 3—5

Артист Українського Театру, Володимир Коссак, що від 1915 року постійно працював на українській сцені а від чотирох місяців важко хорий та без ніяких засобів на найконечніші ліки, мусить виїхати на довший час в гори, на порученя лікарів, щоби себе ратувати. Отсею дорогою звертається до Українського Громадянства та просить о ласкаву грошеву поміч. Ласкаві пожертви проситься слати на адресу Народна Торговля в Дрогобичі з приміткою для недужого артиста. 1—3

Всім сокільським товариствам до відома. Старшина „Сокола-Батька" висказує отсею дорогою щире признання всім сокільським товариствам в краю, що своєю карною участю причинилися до звеличання цьогорічного Сокільського Обласного Свята дня 19. червня та піднесли на дусі українське громадянство Львова і цілого краю. Своїм бодрим виступом сокільські товариства дали доказ, що хоча по воєнній хуртовині недавно пробудилися до життя, розвиваються на добро і славу українського сокільства та народу. Зокрема Старшина „Сокола-Батька" дякує тим українським установам, які з нагоди Свята прислали для „Сокола-Батька" привіти, як в краю, так і з чужини, а особливо Українському Т-у „Сокіл" у Подєбрадах, о. прелатові Куницькому за торжественне відправлення Служби Божої, всім українським товариствам, які вислали своїх відпоручників, як рівнож всім громадянам за масову участь у Святі. Висказуємо похвальне признання в першу чергу всім сокільським інструкторкам і інструкторам за інтензивну працю в приготуваннях до Свята і за звязані з цим поїздки на села, головному начальникові Свята проф. П. Зимакові за бездоганний провід і виведення вправ, а сокільському композиторові т. Ярославенкові за провід у музичній ділянці. Нехай жива і здорова сокільська ідея обійме весь український нарід, а сокільський клич „Байдужі гинуть" нехай зєдинить під сокільським стягом як найширші верстви українського громадянства. Гаразд! Львів-город, 25. червня 1927. С т а р ш и н а „С о к о л а - Б а т ь к а": *Микола Заячківський* в. р., голова, *Мирон Федусевич* в. р. справник.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. — Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.